

Kalbos sakymas

Aš niekada negalėčiau pasakyti geros kalbos be kelių valandų rengimosi jai.
Markas Tvenas (Mark Twain), 1879

Žinia, kad reikės pasakyti oficialią dalykinę kalbą, kiekvienam gali sukelti *nerimą* ir savotišką baimę. Netgi aktoriai, komikai, advokatai, kunigai, politikai ir daugelis kitų, kurie, atrodo, jau yra įpratę kalbėti viešai, prisipažįsta, kad dažniausiai jaudinasi. Tačiau jei kalbos tekstą jau esate parengę, pasitikite savo atmintyje susikurta sistema, pateikiančia jums pirmąją ir tolesnes mintis, tai dėl viešo pasisakymo ar iškilmingos kalbos pasisekimo galite būti ramūs.

Vienas geriausių būdų kalbai įsiminti – sumaniai panaudotas kelionės metodas. Jums iš anksto būtina pasirūpinti, kad kelionės pradžioje būtų gairė, kuri ženklins pirmą mintį ir frazę bei pašalins įtampą, atsirandančią dėl susitikimo su auditorija. Bet dar svarbiau yra tai, kad šiuo metodu ruošiant kalbą sukuriami logiška ir vaizdi būsimos kalbos schema, padedanti sėkmingai įtvirtinti atmintyje visus rengiamos kalbos punktus ir pagrindines mintis.

Jei jūs dar nesate visomis progomis nuolat kalbantis oratorius, dalykinei ar šventinei kalbai reikės pasiruošti iš anksto. Pirmiausia sukurkite būsimos kalbos planą ir pasirašykite logišką, nuoseklų ir vaizdingą tekstą, lengvai įsimenamą ir mielą klausytojui. Prisiminkite atminties žemėlapiu metodą ir jo pagalba susisteminkite savo kalbą eskizais ir raštu įvardydami tuos punktus, kuriuos manote esant reikalinga pasakyti, ir kiekvienam parašykite po pastraipą. Paskaitykite pats ir įsitikinkite, ar jūsų kalbos kreipiniai ir minčių dėstymas yra logiškas ir aiškus. Galite paprašyti draugo, kad šis susipažintų su rengiamos kalbos struktūra ir pateiktų siūlymų. Kad jūsų kalba būtų efektyvi ir pasiektų tikslą, parašę visą savo kalbos tekstą bent du kartus įdėmiai perskaitykite ir prireikus papildykite ar pataisykite.

Nuspręskite, kokia kelionė geriausiai atitiktų pagrindinius jūsų kalbos akcentus. Galite pasirinktą kelią ir sustojimo vietas paženklinėti tokiais vaizdiniais, kurie lengvai asocijuotųsi su renginio proga. Jeigu jūs esate pakviestas į draugo vestuves būti vyriausiu jaunavedžio palydovu ir turėsite sakyti iškilmingą užstalės kalbą, galite pasirinkti kelionę nuo savo iki draugo namų arba jau ne kartą išbandytą kelionę pėsčiomis. Jei norite, pasirinkite atminties lavinimo tikslu jau žinomą maršrutą, vaizduotės galia išvalykite sustojimo vietas ir įkurkite naujai apipavidalintas stoteles, kurios jums primins visas svarbiausias būsimos kalbos mintis. Susikaupkite ir keletą kartų pakartokite kelionę.

Dabar iš naujo peržiūrėkite ir apsvarstykite atminties žemėlapi, kuriame spalvotais eskizais paženklinėti dalykai ir veiksmų eiga, atspindinti būsimos kalbos svarbiausius punktus. (Primenu, kad šis atminties žemėlapis buvo sudarytas tada, kai jūs dar tik rengėtės pasirašyti savo kalbos tekstą.) Pavyzdžiui, po iškilmingų kreipinių jūs savo kalboje pirmuoju punktu buvote sumanę priminti visiems, kad nuotaka ir jaunikis pirmąkart susitiko išvykoje žvejodami, tad dar kartą įsižiūrėkite į žemėlapyje nupieštas dvi žuvis vestuviniiais drabužiais šokio sukuryje. Panaudokite savo jutimus: įsivaizduokite, kaip jos kvepia, kokius garsus skleidžia šokdamos vandenyje ir pan. Peržiūrėdami visą atminties žemėlapi, sukurkite ryškų regimąjį vaizdą kiekvienam kalbos punktui.

Veikite toliau – vaizduotės galiomis eikite savo keliu ir, iš eilės sekdamas kalbos pastraipas, išdėliokite jų vaizdinius kelionės maršruto stotelėse. Neužmirškite, kad kiekvienas vaizdinys asociacijų ryšiais turi jungtis su savo buvimo vieta ir vienas su kitu. Pavyzdžiui, jei pirma šios kelionės stotelė yra jūsų namo prieangis, galbūt teks aplenkėti šokančias žuvis ir eiti tolyn savo keliu. Įsivaizduokite, kad eidami nuo vienos prie kitos stotelės sakote savo iškilmingos kalbos atitinkamą pastraipą.

Prisiminkite jau minėtą penkių kartų taisyklę, pagal kurią bet kokia informacija, pakartota penkis kartus, užfiksuojama ilgalaikėje atmintyje. Tad suvaidinkite šią kelionę mažiausiai penkis kartus: valandą po to, kai ją sukūrėte, kitą kartą – rytojaus dieną ir dar tris kartus iki svarbiosios datos, laiką paskirstydami vienodais intervalais. Dabar jūsų parengta kalba jau įsitvirtino atmintyje. Būkite tikras, kad vyriausiojo jaunavedžio palydovo iškilminga ir įtaigi kalba vestuvių užstalėje bus nepriekaištinga ir sukels ovacijas. Tačiau jei atsitiktų taip, kad, atsistoję kalbėti, netikėtai sutriktumėte, giliai įkvėpkite, sekundę užmerkite akis ir mintimis šoktelėkite į pirmąją kelionės stotelę. Guviai imkitės savo pirmo vaizduotės žingsnio ir pradėkite kalbėti. Patikėkite, visa kita atmintyje esanti informacija ateis savaime.